

Interno glasilo Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik
Št. 15. Letnik VI., december 2012
Izhaja 4 krat letno v elektronski obliki
Odgovorna oseba za glasilo: Jasmina Bauman
Uredila: Darja Fišer
Avtorski prispevki ne odražajo nujno stališč Zavoda ZTSZJ
Elektronski naslov uredništva: urednistvo.zdruzenje@t-2.net

Ko govorijo roke

UVODNIK

Jasmina BAUMAN

Leto 2012 se počasi izteka. Pred vami je zadnja letošnja številka e-glasila Ko govorijo roke, v kateri vam ponujamo zanimivo branje. Tradicionalni posvet, ki ga decembra organizira naš zavod je bil posvečen 10. obletnici veljavnosti Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Oris zgodovinske poti boja gluhe skupnosti za pravico do uporabe slovenskega znakovnega jezika in s tem povezane pravice do tolmača semna posvetu podala direktorica zavoda Jasmina Bauman. Udeleženci posveta so z zanimanjem prisluhili referatu dr. Staneta Koširja, ki nas je popeljal skozi desetletno obdobje veljavnosti zakona ter izpostavil nekatera področja, kjer zakon še ni v celoti zaživel. Ponujamo vam tudi zanimivo branje Roberta Laha Veršiča, ki se je v letošnjem letu udeležil prvega seminarja za gluhe tolmače.

Septembra 2013 bo naš zavod gostil letno skupščino in konferenco efsli (Evropskega foruma prevajalcev znakovnega jezika). Delo na organizaciji tako zahtevnega projekta poteka že več kot leto. Ob tem bi vas želeli posebej opozoriti na objavljena razpisa za tolmače znakovnega jezika in prostovoljce, ki so pripravljeni sodelovati pri organizaciji tega dogodka.

Kaj lahko rečem ob zaključku leta?

Bilo je plodno, polno delovnih izzivov, katere smo uspešno, a predvsem z veliko delovno vnemo, realizirali. Na nekaterih področjih bolj uspešno, na nekaterih ne tako, kot bi si želeli. Gospodarska kriza je občutno prizadela tudi naš zavod, saj iz leta v leto prejemamo manj sredstev iz državnega proračuna. Bolj kot to pa nas pesti negotovost pri sklepanju pogodbe o financiranju, ki je časovno omejena in vezana na državni proračun. A to nas ni ustavilo in ob veliki podpori in sodelovanju posameznikov in posameznic, ki nam s svojim znanjem in vedenjem ter nesebično pripravljenostjo pomagajo pri uresničevanju zadanih nalog in ciljev leto zaključujemo s spoznanjem, da smo uspešni. In ob tej priložnosti se jim iskreno zahvaljujem.

In ob koncu iskrena hvala vsem, ki nas podpirate v naših prizadevanjih in se vedno radi odzovete našemu vabilu k sodelovanju.

Vsem bralkam in bralcem želim vesele praznike in čudovito leto 2013!

Prispevki

Ob 10. obletnici veljavnosti zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika

Jasmina Bauman 3

Nagovor predsednice ZDGNS Fride Planinc 6

Pregled opravljenega dela 2002 – 2012

dr. Stane Košir 7

Seminar gluhih tolmačev na Dunaju

Robert Lah Veršič 9

Razpis za tolmače efsli skupščine in konference 2013

10

Ob 10. obletnici veljavnosti zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika

Uresničevanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin skupnosti gluhih oseb na slovenskem

Jasmina BAUMAN

Leto 2002 je bilo prelomno leto za gluho skupnost in tolmače slovenskega znakovnega jezika. Vsa prizadevanja za priznanje pravice gluhih oseb do uporabe slovenskega znakovnega jezika, pravice do tolmača znakovnega jezika v vseh postopkih ter priznanja poklica tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika, so obrodila sadove.

Letos mineva 10 let od sprejetja Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, ki je omogočil, da je gluha skupnost slišana in razumljena. S sprejemom zakona se je Slovenija pridružila 25 državam na svetu, ki so načinu sporazumevanja gluhe skupnosti priznale status jezika, ki je za identiteto in kulturo posamezne skupnosti izrednega pomena.

O prehojeni poti, pomenu zakona za gluho skupnost, vplivu na njihovo kvaliteto življenja, prizadevanjih za uveljavitev zakona na vseh področjih dela in življenja gluhih oseb in ovirah, ki so še vedno prisotne, smo spregovorili na srečanju **11. decembra 2012 v Ljubljani**.

Deset let je dolga doba in nekateri dogodki ob pripravi ter sprejemu zakona so živi še danes. Boj gluhih oseb za priznanje njihovega jezika in pravice do tolmača se ni začel pred 10 leti, ampak sega daleč nazaj v zgodovino. Naj se spomnimo nekaj prelomnic, ki so pustile pečat v življenju in delu gluhe skupnosti tako v svetu, kot pri nas.

Od milanskega kongresa suropedagogov do resolucije o znakovnih jezikih v Evropskem parlamentu

Leto 1880 bo verjetno med gluhih po vsem svetu zapisano kot najbolj črno leto, saj so takrat na Mednarodnem kongresu surdopedagogov v Milanu proglasili oralno metodo kot edino uradno metodo rehabilitacije gluhih in naglušnih otrok. Posledice takšne odločitve so bile nepopisne. Večina gluhih učiteljev je izgubila službo, znakovni jezik je bil absolutno prepovedan. Zastavljeni cilj, gluhe naučiti govoriti in poslušati, ni prinesel pričakovanih rezultatov, temveč je povzročil ustanovitev številnih organizacij gluhih z namenom zaščititi pravice gluhih oseb do sporazumevanja na njim lasten način. V večini evropskih in ameriških držav so nastajala številna združenja gluhih, ki so neselektivno združevala osebe z okvarami sluha.

Šele leta 1951 so v Rimu na predlog Zveze gluhih Italije prisotne nacionalne organizacije gluhih na prvem uradnem kongresu ustanovile Svetovno federacijo gluhih. Tako so se moči gluhih združile v boju za svoje temeljne pravice.

Prvo zmago dosežejo leta 1984, ko stroka prizna svojo zmožnost in na posvetu strokovnjakov za izobraževanje slušnih invalidov v Parizu prizna totalno komunikacijo kot novo metodo poučevanja gluhih otrok.

Dodatna potrditev prizadevanjem gluhih za njihove temeljne pravice sledi naslednje leto, ko UNESCO leta 1985 definira totalno komunikacijo kot metodo pouka gluhih.

Uresničitev njihovih zahtev, prepoznavanje njihovega načina medsebojnega sporazumevanja kot jezikovno značilnost, kar je pogoj za identiteto sleherne skupnosti vsekakor pomeni Resolucija o znakovnih jezikih gluhih, ki jo je sprejel Evropski parlament leta 1988.

Resolucija vsebuje vse bistvene zahteve gluhih skozi zgodovino:

- priznanje znakovnega jezika,
- pravico do tolmača,
- pravico do izobraževanja v svojem jeziku,
- dostopnost do informacij v njim prilagojeni tehniki.

Udejanjanje pravice gluhih do znakovnega jezika v Sloveniji

Tudi pri nas je surdopedagoška stroka sledila svetovnim trendom in bila velika zagovornica oralne metode. Tudi gluhi pri nas so se združevali, saj so se zavedali, da bodo le s skupnimi močmi dosegli svoje temeljne pravice.

Aljoša Redžepović

Bistveni premik v tej smeri se je zgodil s prihodom Aljoše Redžepoviča na mesto sekretarja ZDGNS, ki je prepoznal njihovo

ve zahteve. Tako je zveza na čelu z Aljošo v 80. letih organizirala petdnevne seminarje učenja kretalnega govora (tak termin se je takrat uporabljal). Še danes se spomnim teh seminarjev z veliko naklonjenostjo in kako sem si posamezne kretnje risala, saj si vsega nisem mogla zapomniti.

Naslednja zahteva, ki jo je gluha skupnost postavljala med prioritete in, ki bi pomenila njihovo enakopravno udejstvovanje v večinskem sliščem svetu, je bila pravica do tolmača in zagotavljanje zadostnega števila tolmačev. To je vodilo Darjo Holec, strokovno delavko na zvezi, da je leta 1983 ustanovila prvo sekcijo tolmačev, ki je delovala pod okriljem Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Samo učenje kretenj ni zadostovalo, potrebno jih je bilo zbrati, poenotiti, kar je pomenilo prve zametke današnjemu slovenskemu znakovnemu jeziku. ZDGNS je izdala in založila prvi priročnik za učenje kretalnega govora Govorica rok I, katerega avtorici sta bili Meri Möderndorfer in Ljubica Podboršek.

Ljubica Podboršek

Vsi ti premiki, te novitete niso bile povšeči vsem, saj so pomenili revolucijo v razumevanju gluhe skupnosti, revolucijo v njihovem izobraževanju, drugačno miselnost in nenazadnje prilagajanje novo nastalim razmeram.

Meri Möderndorfer

Ključno vlogo za odločilno priznanje gluhi skupnosti kot posebne jezikovne skupine je odigral Jugoslovanski posvet z mednarodno udeležbo o problematiki totalne komunikacije v Ljubljani, leta 1987 v organizaciji slovenske zveze gluhih.

Gluhe osebe in položaj njihovega jezika v novi državi Republiki Sloveniji

Boj za priznanje maternega jezika gluhih se nadaljuje leta 1994 komisija za vprašanja invalidov pri Državnem zboru RS sprejme sklep o zakonski ureditvi pravice gluhih do tolmača, a se nič ne zgodi. Istega leta se sekcija tolmačev preimenuje v Združenje tolmačev za znakovni jezik (prva predsednica je Jasna Bauman), s čimer se da večji poudarek organiziranosti tolmačev, njihovem usposabljanju. Leta 1996, ob mojem prihodu na ZDGNS, dobim nalogo izdelave projekta Pravica gluhih do tolmača. Presenečeno sem vprašala: »Kako, ali je nimajo?« Izhajala sem namreč iz delovnega okolja, kjer je bila ta pravica gluhim vedno zagotovljena, samoumevna.

Od projekta Pravica gluhih do tolmača do Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika

Zakopala sem se v arhive, prebrskala marsikateri zakon, poizvedovala, kako je ta materija urejena v tujini, vzela ustavo v roke, si prebrala temeljne človekove pravice in svoboščine in projekt je počasi dobival svojo podobo. Uspeh je bil dosežen, saj je takratni minister, pristojen za invalidsko varstvo, imenoval delovno skupino za pripravo zakona o pravici gluhih do tolmača. V skupino smo bili imenovani ga. Stanka Tutta, Meri Möderndorfer, Aljoša Redžepovič in jaz. In smo začeli.

Stanka Tutta

Pri pripravi zakona smo želeli zaobjeti čim več segmentov, ki bi dejansko pomenili enakopravno vključevanje gluhih v svet sliščih, ne le pravico do tolmača. Kot prvo vodilo nam je bilo opredeliti ustavno pravico, pravico do rabe svojega jezika, ki se uresničuje s pravico do tolmača znakovnega jezika neomejeno in brez kakršnihkoli ovir. To je bila priložnost, da se tudi položaj tolmačev uredi v slovenskem prostoru in se nam priznajo poklicne kvalifikacije, kajti tudi naše znanje in spretnosti niso bile cenjene in priznane. Osnutek zakona je bil dokaj hitro spisana, za kar gre predvsem zasluga ga. Stanki Tutti, ki je pokazala veliko naklonjenost in razumevanje za ureditev tega tako pomembnega področja. Ob pisanju besedila posameznih členov sem imela neizmeren strah, da ne bomo kaj napačno zapisali, da bomo kaj spustili. Najbolj me je skrbelo, da bodo pravilno zapisani in razumljeni člani, ki urejajo pravico do tolmača v izobraževalnem sistemu, ker se mi je to področje zdelo eno izmed najbolj pomembnih.

Potem se je ustavilo. Trajalo je dolgih 5 let, da je zakon prišel v vladno proceduro in leta 2001 je državni zbor opravil prvo obravnavo. Ob obravnavi zakona je **Vlada RS zahtevala, da se Združenje tolmačev za znakovni jezik, ki je delovalo pod okriljem ZDGNS, preoblikuje v samostojno pravno osebo.** To je bil razlog, da je ZDGNS ustanovila današnji Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik. Upam,

da so s tem vsem dvomljivcem enkrat za vselej pojasnjeni razlogi za ustanovitev našega združenja. In končno smo dočkali leto 2002 in sprejem Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, kateremu je bilo letošnje srečanje posvečeno.

Priznanje poklica tolmač za SZJ in razvoj SZJ

Seveda pa naše delo ni bilo omejeno le na pripravo zakona. Sočasno so potekale tudi aktivnosti za priznanje našega poklica tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika in aktivnosti na področju razvoja slovenskega znakovnega jezika. Tudi na področju priznavanja poklicne kvalifikacije je bilo vloženo veliko truda in dela, od poznavanja Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah do poznavanja posameznih postopkov, ki so se rezultirali v priznanje našega poklica s podelitvijo prvih certifikatov.

Jasna Bauman

Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik ni zamenjal še enega izredno pomembnega področja: skrb za razvoj slovenskega znakovnega jezika. Tako smo ponosni na prejeto Evropsko jezikovno priznanje za Multimedijški praktični slovar slovenskega znakovnega jezika, kljub temu, da je danes vse prevečkrat prezrto. Tudi zniževanje sredstev nam ni vzelo volje in energije in letos smo izdali prvi terminološki slovar SZJ, ki smo ga poimenovali Politični žargon. Je plod prostovoljnega dela in velike pripravljenosti nekaterih tolmačev, ki so žrtvovali svoj prosti čas.

Ovire in blokade na poti uveljavljanja Zakona o uporabi SZJ

In če smo leta 2002 bili veseli ob sprejetju Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, si nismo mogli predstavljati, na koliko ovir bomo naleteli pri uveljavitvi zakona. Stremeli smo za tem, da pravice, zapisane v zakonu, ne ostanejo le črke na papirju. Organizirali smo okrogle mize v vseh društvih gluhih in naglušnih Slovenije, na katerih je neutrudna Tanja Dular pojasnjevala gluhim uporabnikom določila zakona, katere pravice jim prinaša, kakšen je postopek, saj smo ocenili, da le ob dobrem poznavanju zakona in svojih pravicah, bo zakon zaživel.

Kaj hitro smo naleteli na prve ovire in odpor pri posameznih institucijah, ki so dolžne zagotoviti tolmača po uradni dolžnosti. In tukaj so tolmači odigrali pomembno vlogo, saj

kljub posmehu, nemalokrat tudi zaničevanju, se niso pustili odgnati in so vztrajno zagovarjali pravico gluhih do tolmača.

Tako zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik kot posamezni tolmači smo zdrsnili v vlogo zagovornika zakonskih pravic gluhih oseb, v kar so nas prisilile razmere. Spomnim se Darje Fišer, ko je na enem naših številnih posvetov, presentirala cel kup papirjev in dokumentov, ki jih mora nositi s seboj, da opraviči svoje delo tolmačice in utemelji pravico gluhih do tolmača. Ne poznam nobenega drugega poklica, ki bi moral tolikokrat utemeljevati svojo profesijo. Mislim, da si na tem mestu vsi tolmači zaslužijo priznanje in pohvalo za njihovo požrtvovalnost.

Kakšna je aktualna realnost?

Odločbo o pravici do uporabe SZJ je prejelo 900 gluhih oseb, v register tolmačev je vpisano 45 tolmačev, ki letno opravijo okoli 13.000 ur tolmačenja.

Rada pa bi opozorila še na eno novost, ki jo naš zavod opravlja od leta 2009 in pomeni priznanje našemu delu. To je Klicni center za osebe z okvaro sluha, ki deluje 24 ur na dan vse dni v letu, uporablja ga 376 registriranih uporabnikov. Letno prejmemo v klicni center okoli 4000 zahtevkov.

Ali smo lahko zadovoljni? Prehodili smo dolgo pot, marsikje dosegli uspeh, a žal ostajajo nekateri problemi, ki se včasih zdijo nerešljivi. To so: gluhim dijakom in študentom je še vedno kršena pravica do tolmača na področju izobraževanja, status slovenskega znakovnega jezika še vedno ni urejen in dostopnost do informacij je okrnjena.

Nagovor predsednice ZDGNS Fride Planinc

Frida Planinc je v imenu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pozdravila vse udeležence posveta. Izrazila je zadovoljstvo, da danes obeležujemo 10. obletnico od uveljavitve Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika, ki sovpada z dnevom človekovih pravic. Znakovni jezik je glas, mimika, kretnja, s katerimi se gluhi sporazumevajo, kot slišišči z besedami. Svoj jezik uporabljajo na vseh področjih življenja.

Leta 1900 je bila ustanovljena prva šola, ki je zagovarjala le oralno metodo. Veliko let je preteklo in ogromno je bilo vloženega truda, da je bil priznan znakovni jezik. Šele leta 2002 z zakonom. Izrazila je veselje, da smo v Sloveniji med tistimi državami, ki priznavajo znakovni jezik.

Izzivi ostajajo na področju izobraževanja, kjer so še vedno težave, ker gluhi študenti nimajo tolmačev. Fakultete iščejo izgovore, da ne krijejo stroškov, pa tudi študenti so premalo zahtevni do uveljavitve pravice do tolmačev.

Razvoj tehnologije, vedno boljša informiranost, tudi pričakovanja gluhih do tolmačev so se spremenila. Gluhi potrebujejo dobro usposobljene tolmače. Zato iskrene čestitke vsem tolmačem, ki pomagajo gluhim, da lahko vstopijo v svet slišiščih, in slišiščim, da vstopijo v kulturni svet gluhih.

Pregled opravljenega dela zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika (ZUSZJ) 2002 / 2012

Dr. Stane KOŠIR

dr. Stane KOŠIR

Pregled opravljenega dela ZUSZJ 2002/2012

Dr. Stane KOŠIR je predstavil statistični pregled opravljenega dela v prehojenih 10 letih. Z zakonom se je uredilo veliko področij in lahko rečemo, da je zakon zaživel.

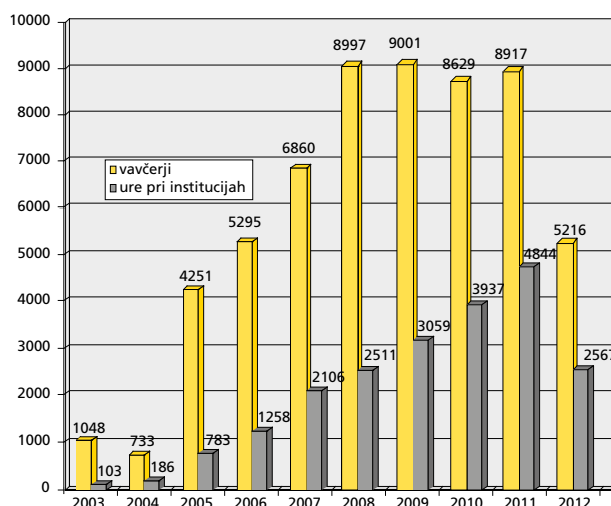
Zakon ni nastal čez noč, tudi v Evropi je bila ugodna klima v takratnem času in tudi v drugih deželah je prišlo do zakonskega priznanja znakovnega jezika (nekatere imajo to zapisano v ustavi, druge v drugih zakonskih predpisih). Čas je dozorel in mnogo držav je prišlo do spoznanja, da je znakovni jezik pomemben toliko kot govornjeni jeziki.

Države, ki so priznale svoj nacionalni znakovni jezik na ustavni ravni:

- Češka (1988)
- Finska (1995)
- Slovaška (1995)
- Portugalska (1997)

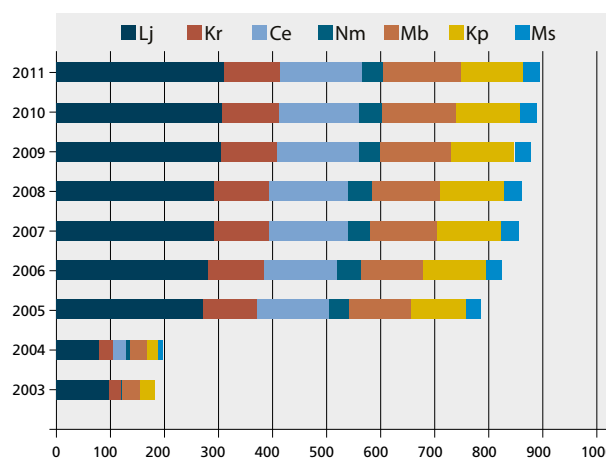
Države, ki so priznale njihov nacionalni znakovni jezik z drugimi zakonskimi ukrepi:

- Švedska (1981)
- Norveška (1997)
- Češka (1998)
- Irska (1998)
- Islandija (1999)
- Grčija (2000)
- Latvija (2000)
- Nemčija (2002)
- Slovenija (2002)
- Belgija (2003)
- Anglija (2003)

Graf 1: Razmerje tolmačenja vavčer / institucija

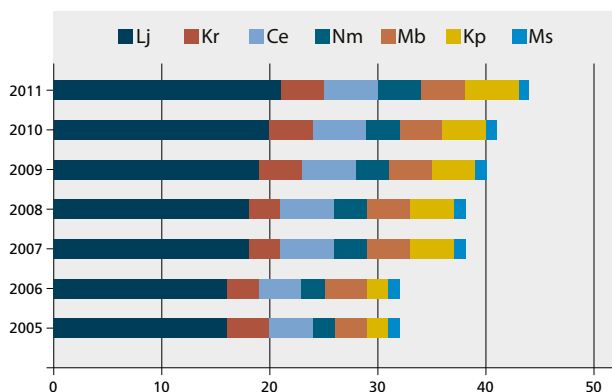
Vsak gluhi s pravico pridobi 30 vavčerjev, ki jih porabi za svoje potrebe, študenti 100 vavčerjev. Javne institucije predstavljajo dozorenje družbenega okolja, ki to pravico prepoznajo in plačajo storitev. V začetku leta 2003 je kar 90% vseh tolmačenj bilo plačljivo z vavčerji in le 10% vseh stroškov so krije javne institucije. To razmerje se iz leta v leto spreminja in vedno več je javnih institucij, ki krijejo stroške tolmačenja. Tako v letu 2011 beležimo 65% vseh storitev, plačanih z vavčerjem in 35% stroškov krijejo javne institucije.

Graf 2: Število uporabnikov

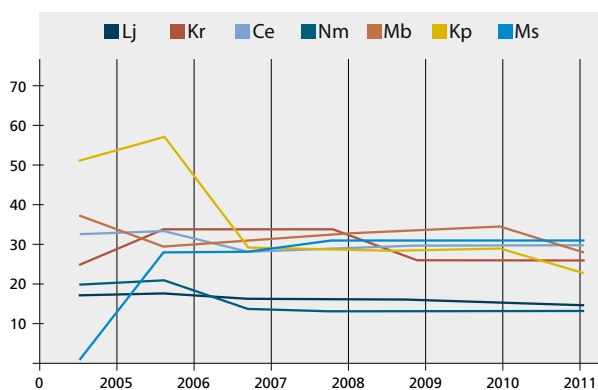
V letu 2003 je odločbo o pravici gluhih do uporabe slovenskega znakovnega jezika prejelo malo manj kot 200 uporabnikov, v letu 2012 je 900 uporabnikov s pravico do tolmača.

Potreba po tolmačenju je tako naraščala s povečanjem števila uporabnikov. Dr. Košir ocenjuje, da se število uporabnikov v naslednjih letih ne bo bistveno spreminjalo.

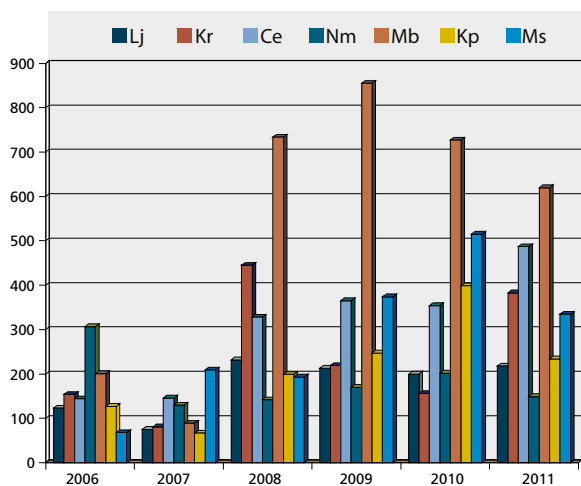
Graf 3: Tolmači po regijah

Odgovor o številu tolmačev je podoben – leta 2005 je bilo 32 tolmačev, danes se število počasi povečuje in leta 2012 jih je 45. Največ jih je v Ljubljani in okolici, bolj konstantno v Kopru. Število tolmačev se povečuje v povprečju za 1 ali 2 tolmača.

Graf 4: Uporabnikov / tolmača

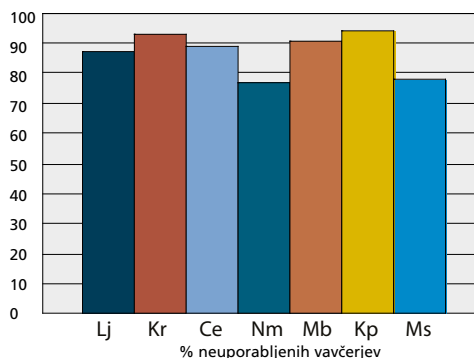
Število uporabnikov na posameznega tolmača je zelo različno po posameznih društvih. Tako je razvidno, da je nekje 50 – 60 gluhih na enega tolmača, drugje 10 gluhih na tolmača. Takšno razmerje je bilo v začetku veljavnosti zakona. V zadnjem času ugotavljamo, da je to število 30 oz. 27 gluhih na tolmača po posameznih društvih. Razlike med posameznimi društvi so vse manjše. Ta številka ne pomeni, da je vsak tolmač oskrbel 30 gluhih, kot tudi, da vsi tolmači ne tolmačijo v enakomernem fondu. Gre za povprečje.

Graf 5: Realizirane ure / tolmača

Ta podatek kaže na realizacijo, koliko je posamezen tolmač tolmačil. Leta 2006 je bilo skromno, okrog 110 – 120 ur

tolmačenja na tolmača, potem se je v letu 2007 celo malo zmanjšalo. V naslednjih letih je ta številka naraščala in v letu 2011 je 306 ur na tolmača.

Graf 6: Neuporabljeni vavčerji

Vavčerje dobi vsaka gluha oseba s priznano pravico, kot plačilno sredstvo za tolmača. Podatki so za leto 2007, ko je bilo neuporabljenih kar 80 – 90% vavčerjev. To je velik nivo vavčerjev, ki ostajajo doma. Iz tega je moč sklepati, da nekatere gluhe osebe imajo večjo potrebo po koriščenju tolmačev za svoje osebne potrebe in drugi manjšo. V povprečju je le 20% vavčerjev uporabljenih in izplačanih. Vavčerji se prenašajo v naslednja leta.

Problemi v zvezi s tolmačenjem:

- Problematika jezikovnih standardov in razvitosti znakovnega jezika (težko in zoporno je tolmačiti na filozofski fakulteti, fakulteti za farmacijo, matematiko, kjer so v uporabi specializirani besednjaki, ki predstavljajo veliko težav, ker nimamo tovrstnega besedišča).
- Usposabljanje tolmačev (danes je to poklic, mora se razvijati naprej in se specializirati).
- Potreba po specializiranih tolmačih (ki bi lahko kompetentno tolmačili vsebine).
- Pomanjkanje tolmačev v dvojezičnem okolju (Italijansko - slovensko, Madžarsko - slovensko).
- Problematika v zvezi s cenikom storitev (se v naslednjih korakih razrešuje; na primer posamezni tolmač čaka pri zdravniku 6,7 ur, tolmači pa le nekaj malega, kar predstavlja veliko izgubo časa; izgleda, da bo to uredila nova tarifa, ki je v pripravi).

Problemi po področjih:

- **Zdravstvo** (po letu 2006 so se sistemsko uredili; izjemo ma se najde še posamezni zdravnik, ki pravico odklanja (koncesionar)).
- **Sodstvo** (imamo 5 sodnih tolmačev (1 brez certifikata); zagotavljanje tolmača med obravnavo in težave pri kritju stroškov (sodnik ne prizna stroškov tolmačenja ALI sodnik prizna nižje stroške ALI sodnik prizna stroške tolmačenja po sodnem ceniku); glede na sklep Vrhovnega sodišča je problem sistemsko rešen (obstajajo še posamezne izjeme, plačila zamujajo).
- **Kultura** (sistemsko ni urejeno; posamezni aspekti jezikovne politike so opredeljeni v Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2006-2011; posamezne kulturne ustanove same želijo približati svojo dejavnost gluhim (Narodna galerija, Slovensko mladinsko gledališče)).
- **Informiranje** (instucionalna avtonomija in uredniška neodvisnost; v praksi se tolmačijo politično zaželeno sporočila (predsedovanje EU, novinarske konference Urada vlade za informiranje, TV dnevnik, volilna soočenja (programska shema); pogosto v poznih nočnih urah).

- **Šolstvo** (2005 so bile pozvane k izpolnjevanju nalog ustrezne institucije; 2007 aktivirani poslanci, varuhinja človekovih pravic; urejeni so zunanje preverjanje znanja, matura; niso urejeni (problematika univerz (postopki na fakulteti), tolmačenje v OŠ in SŠ); 2011 dopis ministrstva fakultetam, sprejet amandma k Zakonu o usmerjanju; zakon stoji v veljavo 2013; učenci in dijaki ne zahtevajo pravice do tolmača).

Organiziranost in certificiranje tolmačev

Znakovni jezik počasi, a vztrajno prodira v družbeno zavest, k čemer je pomembno doprinesel Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in dejavnost Zavoda Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik.

Ob koncu se je dr. Stane Košir zahvalil posameznim tolmačem in združenju!

Efsli seminar gluhih tolmačev

Robert Lah Veršič

Pred skupščino in konferenco efsli na Dunaju je 13. 09. 2012 potekal prvi seminar za gluhe tolmače. Cilj seminarja je bil, da se zberejo izkušnje, kako se poklic gluhega tolmača razvija in širi po Evropi. Seminarju sta predsedovala Christian Rathmann in Robert Adam.

Na seminarju so bila plenarna predavanja in diskusija o usposabljanju gluhih tolmačev, profesionalizaciji poklica ter zaposlitvi. Rezultati so pomembni kot izhodišče za nadaljnji razvoj poklica.

Program je obsegal naslednja predavanja: Gluhi tolmači in usposabljanje, Gluhi tolmači in profesionalizacija, popoldanski del pa je bil posvečen predvsem temi Gluhi tolmači in zaposlitev.

Robert Lah Veršič na Dunaju

Seminarja se je udeležil tudi Robert Lah Veršič in o njem zapisal:

Gluh postane tolmač znakovnega jezika?!

Seminar gluhih tolmačev je potekal 13. septembra 2012 na Dunaju. Bil je organiziran prvič, organiziral ga je Evropski forum tolmačev znakovnega jezika (originalno: efsli), vzporedno ob svoji letni skupščini in konferenci. Sam sem se prijavil na osnovi prejete informacije s strani direktorice Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik, ga. Jasne Bauman. Število udeležencev je bilo omejeno na trideset in na podlagi reference sem bil sprejet na seminar.

V začetku seminarja smo razpravljali in določili definicijo gluhega tolmača, nato smo delali v treh sklopih:

- izobraževanje gluhega tolmača,
- profesionalizacija gluhega tolmača, področje dela in
- zaposlovanje gluhega tolmača.

Po vsakem sklopu smo bili udeleženci razdeljeni v manjše skupine, v katerih smo iskali odgovore na vprašanja. Temeljni vprašanja, od sicer vseh več kot 20 vprašanj iz teh sklopov, so bila:

- Kakšni so minimalni pogoji, da lahko gluh postane tolmač?
- Kakšno vlogo naj ima nacionalno združenje tolmačev znakovnega jezika pri razvoju svojih gluhih tolmačev?
- Kateri so potencialni delodajalci za gluhega tolmača?
- Na kateri podlagi naj bi bila določena tarifa za delo gluhih tolmačev?

Odgovore iz vseh skupin smo zbrali in jih posredovali efsli. Seminar sta vodila dva gluha strokovnjaka znakovnega jezika in sicer profesor na Inštitutu za nemški znakovni jezik in komunikacijo gluhih na Univerzi v Hamburgu, dr. Christian Rathmann ter raziskovalec Raziskovalnega centra za zaznavanje gluhih oseb in njihovih jezikov na Univerzitetnem kolidžu v Londonu (Deafness Cognition and Language (DCAL) Research Centre, based at University College London), Robert Adam. Seminarja so se udeležili gluhi iz Avstrije, gostiteljice dogodka, Slovenije, Anglije, Škotske, Češke, Španije, Portugalske, Italije, Danske, Poljske, Nemčije, Nizozemske, Belgije ter tudi iz ZDA, Avstralije in Brazilije. Izmed njih je bil tudi samozaposleni gluhi tolmač iz Danske, verjetno zaenkrat edini v Evropi.

Udeleženci smo podprli idejo, da se takšni seminarji nadaljujejo.

Robert Lah Veršič,
udeleženec iz Slovenije

Razpis za tolmače na skupščini in konferenci efsli 2013

POZIV PREDAVATELJEM

efsli 2013 konferenca

Rok prijave 18. 02. 2013

POZIV TOLMAČEM

efsli 2013 skupščina in konferenca

Rok prijave 15. 03. 2013

Objavljamo razpis za tolmače ter razpis za predavatelje na konferenci efsli 2013. Več o razpisih na spletni strani konference:

www.efsli.org/2013